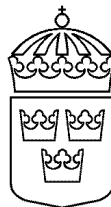

Riksdagens protokoll 1995/96:53

Fredagen den 9 februari

Protokoll
1995/96:53

Kl. 9.00 – 10.01

1 § Utökning av antalet suppleanter i trafikutskottet

Valberedningen hade, enligt ett till kammaren inkommet protokollsutdrag, på begäran av Moderata samlingspartiets riksdagsgrupp tillstyrkt att antalet suppleanter i trafikutskottet skulle utökas från 23 till 24.

Kammaren medgav denna utökning.

2 § Val av extra suppleant i trafikutskottet

Företogs val av extra suppleant i trafikutskottet.

Kammaren valde i enlighet med valberedningens förslag till

suppleant i trafikutskottet

Elizabeth Nyström (m)

3 § Ledighet

Tredje vice talmannen meddelade att *Bo Finnkvist* (s) ansökt om fortsatt sjukledighet under tiden den 1 mars – den 31 maj.

Kammaren biföll denna ansökan.

Tredje vice talmannen meddelade att *Frank Lassen* (s) skulle fortsätta att tjänstgöra som ersättare för Bo Finnkvist.

4 § Meddelande om frågestund

Tredje vice talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 15 februari kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Statsminister Ingvar Carlsson, utrikesminister Lena Hjelm-Wallén, jordbruksminister Margareta Winberg, civilminister Marita Ulvskog,

Prot. 1995/96:53
9 februari

*Svar på
interpellationer*

miljöminister Anna Lindh, statsrådet Mats Hellström och statsrådet Anna Hedborg.

5 § Svar på interpellation 1995/96:48 om yttrandefriheten

Anf. 1 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)

Herr talman! Sten Andersson har mot bakgrund av en arbetsmarknadskonflikt frågat mig vilka åtgärder jag är beredd att vidta i avsikt att garantera yttrandefriheten.

Yttrandefriheten såsom den är uttryckt i våra grundlagar är en rättighet för den enskilde i förhållande till staten och andra allmänna organ.

Enligt tryckfrihetsförordningen har alla rätt att trycka skrifter, ge ut tryckta skrifter och sprida dem. Denna rätt får inte föregås av någon förhandsgranskning från myndigheternas sida. Inte heller får det allmänna vidta några åtgärder som innebär hinder för den som utövar trycknings- och spridningsrätten om hindret grundar sig på vad skriften innehåller.

Bestämmelserna innebär emellertid *inte* någon skyldighet för en *enskild* person att se till att t.ex. en bok eller en tidning kan tryckas. Ett fackförbund som förmår sina medlemmar att lägga ned arbetet vid en tidning på grund av innehållet i den handlar alltså inte i strid mot tryckfrihetsförordningen.

I samband med den nuvarande tryckfrihetsförordningens tillkomst diskuterades frågan om skyddet mot hindrande åtgärder även skulle gälla mot enskilda. Det anfördes då att det skulle bli svårt att upprätthålla en klar och tydlig gräns mellan vad som å ena sidan skulle utgöra förbjudna åtgärder och vad som å andra sidan kunde vara att anse som tillåten moralisk påverkan.

Det är oerhört viktigt att det allmänna inte ges utrymme att hindra utgivning av skrifter på grund av innehållet. Åtgärder mot innehållet i den tryckta skriften skall ju enligt en av grundstenarna i tryckfrihetsförordningen kunna ske först i efterhand. Och sådana ingripanden skall endast få ske om det som förekommer i tidningen är oacceptabelt ur tryckfrihetsrättslig synvinkel. Detta medför enligt min mening att ribban måste placeras högt när man bestämmer vad som skall vara straffbart att framföra i tryckta skrifter. Därför är det viktigt att det finns en viss möjlighet för enskilda att genom eget handlande visa sitt missnöje mot sådant som, utan att vara brottsligt, förekommer i massmedierna.

Det skulle t.ex. kunna synas egendomligt om de anställda kunde ställas till straffrättsligt ansvar för att de inte önskat medverka till tryckning av en tidningsupplaga som balanserade på gränsen mellan vad som är straffbart respektive straffritt enligt bestämmelserna om barnpornografibrott. En annan sak är hur t.ex. en mer bestående hindrande åtgärd skulle komma att bedömas enligt arbetsrättsliga bestämmelser.

Vad jag nu sagt är en ytterlighet av det exempel som Sten Andersson tar upp som bakgrund till sin fråga. Det är emellertid med sådana exempel som ändringar i våra grundlagsfästa principer bör belysas.

I somras ställde Sten Andersson en fråga som hade samma bakgrund som den fråga jag besvarar i dag. Jag anförde då att jag inte avser att vidta några åtgärder. Mitt svar i dag är detsamma – jag avser inte att vidta några åtgärder i den riktning som Sten Andersson åsyftar.

Prot. 1995/96:53
9 februari

*Svar på
interpellationer*

Anf. 2 STEN ANDERSSON (m)

Herr talman! Jag tackar för svaret. Det är korrekt att vi hade en liten frågedebatt i somras. Men jag var inte nöjd med svaret då, och jag är lika litet nöjd med det svar som presteras här i dag.

Yttrandefriheten och pressfriheten är några av grundpelarna, och kanske de mest betydelsefulla, i vår demokrati. Det är alltså ytterst viktigt att vi kan prata med varandra, kommunicera och informera. Man kan också säga att pressfriheten är en grund för en korrekt utveckling i ett samhälle. Vi har sett länder en bit öster om oss där man inte hade pressfrihet. Det bidrog säkert delvis till det kaos och det ras som inträffade där för några år sedan.

Yttrandefriheten är förvisso grundlagsskyddad. I somras skrev statsrådet att hon närmast ville jämställa strejkrätten med yttrandefriheten. Det står ingenting om det i svaret i dag, men jag anser ändå att yttrandefriheten borde ta över över strejkrätten. Tyvärr har det skett missbruk tidigare avseende yttrandefriheten och pressfriheten.

För några år sedan hade vi en konflikt på några tidningar. Då nekande Transportarbetareförbundet att köra trycksvärta till borgerliga tidningar. Däremot levererade man samma material till socialdemokratiska tidningar.

Vi hade en konflikt vid Sveriges Radio och TV för några år sedan där det påstås att man satt och sorterade nyhetsutflödet ute i Kaknästor-net. Allt sådant är ju missbruk, och det skapar en obalans. Folk vet inte vad som är sant och vad som inte är sant.

Bakgrunden till min interpellation är en konflikt i fjol våras och somras mellan ett litet företag i Malmö som inte ville skriva kollektivavtal och Handelsanställdas förbund. Det innebar att Handelsanställdas förbund bojkottade företaget, och det såg ut att bli en lång konflikt. Då beslöt grafikerna något som jag tycker var ett absolut övertramp. Grafiska Fackförbundet beslöt att storstadspressen inte fick lov att ta in annonser eller insändare från eller om detta företag.

Herr talman! Jag kan till nöds förstå att man kan förbjuda företaget att informera om sina produkter. Men jag har mycket svårt att förstå att de inte ens i en betald annons skulle få lov att tala om sin syn på tingens ordning. Nu skall jag erkänna att grafikerna i sin stora generositet sade att de inte skulle lägga sig i ledarsidan. Så långt kunde de sträcka sig. Jag tycker att detta är ett exempel där man missbrukar yttrandefriheten.

Sedan säger statsrådet också i sitt svar att det är tillåtet att strejka på en tidning om man är missnöjd med innehållet i tidningen. Men grafikerna var ju inte berörda av konflikten. De var inte missnöjda med

Prot. 1995/96:53
9 februari

*Fel! Okänt
växelargument.*

något som hade stått i tidningarna. Däremot ville de kanske hindra det som skulle stå därefter. Därför vidtog de den här åtgärden, som kanske är juridiskt riktig, men jag tror att många utanför det här huset anser att den är moraliskt felaktig. Det är absolut helt fel verktyg att tillgripa i en så här liten konflikt.

Jag har skrivit brev till ett antal chefredaktörer, men jag har inte fått något svar. Då måste frågan bli: Skäms man för att man inte vågar stå för det som man hänvisar till under högtidliga middagstal om vikten av yttrandefrihet och pressfrihet? Eller var man i Sverige 1995 rädd för Grafiska Fackförbundet?

Sedan säger statsrådet också att man t.ex. på en tidning skall kunna neka att delta i tryckning om man inte tycker om visst material. Det skall inte få några straffrättsliga konsekvenser. Men det måste få två i alla fall.

För det första får man ingen lön. Det är självklart. För det andra är det väl skäl till uppsägning om man nekar att göra jobb som man är anställd för.

Vi hade en debatt i riksdagen för ett år sedan om barnmorskorna där man sade att barnmorskor inte fick lov att undantas från arbete även om de tyckte att aborter inte var förenliga med deras samvete. Deras krav tillbakavisade riksdagen totalt.

Jag skulle vilja sluta med att ställa en fråga till statsrådet. Nu var det här en liten konflikt. Men vad hade hänt om det hade varit en större konflikt på arbetsmarknaden och t.ex. SAF hade lockoutat alla grafiker för att tidningarna skulle kunna lägga sin syn på konflikten? Vad gör man rent teoretiskt om t.ex. grafikerna säger att de inte gillar innehållet i en viss tidning och därför vill strejka? Är sådant acceptabelt i ett samhälle av svensk modell 1996?

Anf. 3 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)

Herr talman! Den händelse som Sten Andersson hänvisar till gäller företaget Toys R Us, om jag förstått saken rätt. Att kalla det för ett litet företag var kanske litet vilseledande. Det är ett mycket stort amerikanskt företag, som agerar på de flesta marknader. Men det hör inte till saken över huvud taget, utan det är vissa principfrågor som ligger till grund för Sten Anderssons fråga.

De grundlagsfästa garantier som finns för yttrandefriheten innebär inte att enskilda har rätt att framföra yttranden i former som andra enskilda disponerar över. Den enskilde har t.ex. inte rätt att fordra att en tidning tar in och publicerar hans insändare. Inget hindrar att ett företag eller en enskild person som inte bereds utrymme i ett visst medium sprider sitt budskap på annat sätt. Fackföreningars agerande kan naturligtvis upplevas som en extra maktfaktor och innebära betydande svårigheter för ett företag där de fackligt anslutna är anställda. Men det rubbar inte argumenten mot att införa något slags tvång för enskilda att publicera material eller att anställda skall tvingas trycka vissa yttranden. Det är inte däri yttrandefrihetens kärna ligger, Sten Andersson.

En helt annan fråga är vilka arbetsrättsliga konsekvenser det kan få om arbetstagare vägrar att trycka material som en tidningsägare och

utgivare vill publicera. Det finns ett arbetsrättsligt regelverk som reglerar fackliga stridsåtgärder i form av t.ex. sympatiåtgärder och politiska aktioner. Det är inom de ramarna man måste behandla de frågor som Sten Andersson beskriver. Hur de aktuella åtgärderna skall bedömas i det sammanhanget kan inte jag uttala mig om.

Prot. 1995/96:53
9 februari

*Fel! Okänt
växelargument.*

Anf. 4 STEN ANDERSSON (m)

Herr talman! När jag talar om Toys R Us som ett litet företag avser jag dess verksamhet i Sverige, och då är det faktiskt ett litet företag. Att det sedan är *worldwide* är en annan sak.

Jag inser, som de flesta politiker, att man inte kan få in allt i pressen när man vill. Vi har väl alla blivit refuserade några gånger. Så skall det också vara. Den enskilde skall inte kunna säga: "Jag vill ha detta i tidningen, alltså måste det tas in." Men jag tycker inte att facket skall få avgöra detta, utan det är den ansvarige utgivaren som skall bestämma vad som skall publiceras och tryckas i hans tidning. Jag tycker att det är ett övertramp av stora mått när man i ett fackförbund som inte har med konflikten att göra går ut på det viset som gjordes i det här fallet.

Jag skrev alltså brev till de flesta chefredaktörer och ansvariga utgivare i den s.k. storstadspressen och frågade varför det var så tyst om detta. Jag fick inget svar. Jag vill betona det jag sade i mitt första inlägg, att det är förvånansvärt. Jag vidhåller att de tydligen skämdes för att de hade lagt sig. De är rädda för en facklig organisation. Det tycker jag visar en stor brist på civilkurage. Att detta skulle hända i Sverige 1995 hade jag, herr talman och fru statsråd, faktiskt inte räknat med. Jag trodde att civilkuraget var mer utbrett i Sverige.

Anf. 5 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)

Herr talman! Jag blir litet konfunderad över vilken debatt vi egentligen har fått här i riksdagen. Sten Andersson är tydligen missnöjd med våra tidningsutgivare. Men jag tycker att det är mycket begärt att jag skall svara för dem här i kammaren. Den debatten bör väl ändå Sten Andersson föra på annat håll.

Uppenbarligen tycker Sten Andersson att facket inte bör få agera på ett sådant sätt att det kan hindra någon från att få sitt meddelande spritt i tidningar. Förbudet mot agerande av det här slaget skulle då gälla facket enligt det regelverk som Sten Andersson ser framför sig. Men går gränsen där, eller skall det gälla också enskilda personer eller bara enskilda personer som är anslutna till ett fack? Är det de som inte är medlemmar i ett fack som skall ha friheten att själva ha ett utrymme för agerande utifrån sin övertygelse om vad som moraliskt riktigt, eller är det bara fackets agerande som Sten Andersson är ute efter att begränsa? Jag måste fortfarande säga att den diskussionen hör hemma i arbetsrätten och inte har någonting med yttrandefriheten att göra.

Anf. 6 STEN ANDERSSON (m)

Herr talman! Det är självklart så som statsrådet konstaterar, att jag är missnöjd med ett antal chefredaktörer och ansvariga utgivare i storstadspressen. Jag har hört dem många gånger i högtidliga sammanhang

Prot. 1995/96:53
9 februari

***Fel! Okänt
växelargument.***

säga att de till sista blodsdroppen skall kämpa för det fria ordet. Men den här gången var det inte så mycket blod kvar att kämpa med eller kämpa för. Man vek sig. Man skulle ha kunnat förklara offentligt varför man hade accepterat åtgärden från fackets sida. Jag tycker – det må vara juridiskt inkorrekt – att facket inte skall få lov att vidta åtgärder som hindrar yttrandefrihet för tredje part. Det tycker jag är felaktigt.

Jag hoppas att vi slipper se den här typen av åtgärder i Sverige i fortsättningen. Vi kan väl ändå resonera oss fram. Det måste finnas andra metoder att tillgripa vid en arbetsmarknadskonflikt än att strypa rätten till det fria ordet. Dock skall jag betona än en gång att det givetvis inte är jag som skriver artikeln som skall bestämma om den skall publiceras i en viss tidning, utan det skall den som äger tidningen göra.

Anf. 7 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)

Herr talman! Jag tycker att Sten Andersson skulle vidga sitt synsätt från den vrede han känner mot facket, som har agerat mot ett stort globalt företag som ville kringgå den svenska arbetsrättsliga lagstiftningen, till att se den här problematiken i ett vidare sammanhang. Sten Andersson tycker alltså att det vore fel att t.ex. enskilda personer, fackliga medlemmar eller t.o.m. fackförbund agerade mot t.ex. spridande av nazistiska tidskrifter, vägrade att medverka vid tryckande och spridning av sådana. Tycker Sten Andersson att vi skall hålla den problematiken utanför och bara hålla oss till facket mot arbetsgivare och fackliga strider? Ser man detta ur yttrandefrihetens synvinkel går det inte att göra den typen av åtskillnad som Sten Andersson vill göra. Då hamnar vi i en diskussion om var gränserna skall gå. Då hamnar vi svåra moraliska frågor som kan ha att göra med nazism, barnpornografi och liknande. Men Sten Andersson undviker den frågeställningen, och det tycker jag är ganska avslöjande.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 1995/96:49 om miljöskyddsavgifter

Anf. 8 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Herr talman! Kia Andreasson har ställt ett antal frågor som rör miljöskyddsavgifternas tillämpning och utformning.

Frågor om miljöskyddsavgifter regleras i miljöskyddslagen (1969:387). Miljöskyddsavgift skall betalas av den som bryter mot visst förbud eller åsidosätter vissa föreskrifter, beslut eller villkor som meddelats med stöd av miljöskyddslagen. Avgiften skall motsvara den ekonomiska fördelen av överträdelsen. Avgiften skall utgå även om överträdelsen inte har skett av oaktsamhet eller med uppsåt. Det är en administrativ sanktionsavgift och inte ett straff i straffrättslig mening. För de överträdelser som beror på uppsåt eller grov vårdslöshet finns dessutom möjlighet att utdöma kännbara straff.

Syftet med miljöskyddsavgiften var ursprungligen att eliminera de ekonomiska fördelar som en överträdelse kan medföra. Att förhindra otillåtna utsläpp är ett väl så angeläget syfte.

Det är naturligtvis angeläget att sanktionsavgifterna fungerar och är slagkraftiga. Den ursprungliga tanken bakom miljöskyddsavgifterna, nämligen att det inte skall löna sig att begå miljöbrott eller annan överträdelse av miljöreglerna, har fortfarande lika stor aktualitet. Att lagtekniskt åstadkomma detta har emellertid visat sig vara svårt.

Miljöbalksutredningen arbetar för närvarande på ett betänkande med förslag till en miljöbalk. Miljöskyddslagen kommer att omfattas av detta förslag. Som Kia Andreasson vet kan jag inte föregripa vare sig utredningens förslag eller regeringens kommande ställningstagande. Min egen uppfattning är emellertid att bestämmelserna om miljöskyddsavgiften kan göras effektivare och enklare att tillämpa.

Anf. 9 KIA ANDREASSON (mp)

Herr talman! Jag tackar för svaret, att den pågående Miljöbalksutredningen skall arbeta för att även miljöskyddslagen skall innefattas, och att ministern därför inte kan säga något. Det var ju inte så mycket till svar.

Däremot är slutet av svaret sympatiskt. Miljöministern uttalar där sin egen inställning, nämligen att bestämmelserna om miljöskyddsavgifter kan göras effektivare och enklare att tillämpa.

Jag hoppas därför att problemen är identifierade. Man kan säga att miljöskyddsavgiften över huvud taget inte har fungerat. Frågan kommer att lösas även om det inte skulle ske i och med den pågående Miljöbalksutredningen.

Men det som jag är väldigt bekymrad över är att tiden går. Det kan ta mycket lång tid innan några förändringar sker. I dag är det dessutom väldigt få som fälls för miljöbrott i straffrättslig mening därför att beviskraven är svåra att uppfylla – det skall alltså bevisas att det föreligger uppsåt eller grov vårdslöshet. De skyldiga kan ju alltid förneka uppsåt och skylla på diverse orsaker. Domstolarna vill i dag hellre fria än fälla. Detta är ett klart problem just vid miljöbrott. Statistiken visar att det är ytterst få som fälls för miljöbrott. Därför är det av stor vikt att miljöskyddslagen är effektiv. Den innehåller ju inte det krångliga beviskravet. Man behöver bara bevisa att utsläpp har skett och att en viss ekonomisk vinning har erhållits.

Att upptäcka att även denna reglering, som skall vara ett skydd för miljön, inte fungerar är väldigt sorgligt. Därför behövs det en skyndsam förändring. Det har alltså gått 15 år, och det är endast i fyra fall som det har utkrävts avgift. Det är också mycket märkligt att ingen har reagerat tidigare; särskilt Naturvårdsverket borde ha slagit larm.

Enligt min personliga åsikt borde det bästa vara att miljöministern arbetade för inrättande av miljödomstolar med specialutbildad personal. Det behövs en bra och samlad kompetens för utredning och handläggning av miljöbrott. Det har nu presenterats en utredning som har sysslat med ekobrott, som är det område där miljöbrott skall ingå. Ekobrottsutredningen föreslår att det skall inrättas en ekobrottsmyndig-

Prot. 1995/96:53
9 februari

*Svar på
interpellationer*

Prot. 1995/96:53
9 februari

*Svar på
interpellationer*

het, som jag hoppas mycket på, där dessa idéer skall finnas. Det skall ordnas en samlad kompetens just där med åklagare, specialpoliser och specialister inom miljöområdet som kan lösa dessa problem.

Anf. 10 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Herr talman! Det är två saker som detta tyder på: dels måste det vara enklare att tillämpa och använda sig av miljöskyddsavgifter, dels måste det bli en effektivare hantering av miljöbrott. Båda dessa saker utgör ett problem.

När det gäller miljöbrotten vet jag inte om det är beviskraven som är för höga. Jag tror snarare att det handlar om för dålig kunskap om miljöbrott. Det är många poliser och åklagare som skall agera på ett väldigt specialiserat område. Men detta område kan bli enklare att hantera genom förslaget om ekobrottslighet och specialmyndighet. Det är också en diskussion som förs i samband med miljöbalken, om man skall ha speciella miljödomstolar.

Jag tror att bara det faktum att vi får en miljöbalk med mera överskådlig och tydligare lagstiftning innebär att det också blir lättare att anmäla, åtala och döma vid miljöbrott när sådana begås.

Problemet kommer alltså att bli betydligt lättare att hantera i framtiden med tanke på den kommande miljöbalken. Även om det har tagit 15 år kan jag dock glädja Kia Andreasson – hon vill ju att det skall hända något – med att miljöbalksförslaget skall komma till sommaren.

Anf. 11 KIA ANDREASSON (mp)

Herr talman! Jag ser med nyfikenhet fram emot detta. Men under tiden kan det ju inte hända något, och det är synd.

Min erfarenhet är att det inte bara är lagarna och bristen på miljöbalk som är orsaken. Det finns lagar och bra intentioner, men det är just uppföljningen som brister, att sätta kraft bakom lagarna och att verkställa.

Jag sitter i justitieutskottet, och där ser jag verkligen att det är den delen som brister. Därför hoppas jag att man skall samla specialutbildad kompetens och inte sprida ut ansvaret på olika myndigheter. Det är just när det gäller kompetensen och handläggningen som det brister.

Anf. 12 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Herr talman! Jag tar med mig dessa synpunkter till det fortsatta arbetet.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellationerna 1995/96:53 och 64 om handel med avfall över nationsgränserna

Anf. 13 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Herr talman! Dan Ericsson har frågat mig om jag förstår den tyska miljörelsens kritik av avfallsexporten till Sverige och hur jag ser på

förbränning av avfall i relation till visionerna om ett kretsloppssamhälle. Han har vidare frågat mig om jag är beredd att på EU-nivå agera för att höja minimigränserna vad gäller insamling av förpackningar och grad av återvinning respektive att helt ta bort den övre maximigränsen samt hur jag avser att agera för att alla externa kostnader som den tunga lastbilstrafiken orsakar skall bli fullt internaliserade i priset. Kia Andreasson har frågat mig vilka åtgärder jag ämnar vidta mot handeln med tyska sopor. Jag har valt att bevara dessa frågor i ett sammanhang.

Jag har full förståelse för att den tyska miljöreformen är kritisk till att plastavfall exporteras till Sverige för förbränning med energiutvinning. Redan i december förra året var jag därför i kontakt med den tyska miljöministern Angela Merkel för att försöka reda ut situationen. Därefter har våra tjänstemän haft en kontinuerlig dialog.

Avfallstransporter över nationsgränserna inom EU regleras genom EU:s förordning om övervakning och kontroll av avfallstransporter inom, till och från Europeiska gemenskapen. I förordningen delas avfall upp på tre listor; grön, gul och röd lista. När det gäller avfall som finns listade på grön avfallslista och som transporteras för återvinning finns inget kontrollförfarande enligt förordningen. Med återvinning menar man både materialåtervinning och huvudsaklig användning som bränsle. Utsorterade fraktioner ur hushållsavfall är i EU att betrakta som "grönt avfall" och faller således utanför reglerna om kontroll.

I EU:s ramdirektiv om avfall anges att gemenskapen som helhet bör vara självförsörjande på avfallsanläggningar. Varje medlemsstat bör också sträva efter att bli självförsörjande. Vidare gäller enligt EU:s avfallspolicy den s.k. närhetsprincipen som innebär att avfall bör hantearas så nära källan som möjligt.

Det andra regelsystemet som berörs är EU:s förpackningsdirektiv, som i princip är harmoniserande. Den övre gräns för återvinningsgraden på 65 % respektive materialutnyttjandegraden på 45 % som finns uppställd i direktivet är dock inte absolut. Medlemsländerna har möjlighet att ha högre återvinningskrav. I direktivet anges att medlemsstater som har antagit eller kommer att anta mer långtgående mål än dem som anges i direktivet får sträva efter att uppnå dessa. Detta gäller om medlemsstaten har tillräcklig kapacitet samt om den inre marknaden inte störs. Återvinningsgraderna i direktivet kommer successivt att skärpas.

I Sverige anser vi att avfall bör behandlas utifrån sina egenskaper. Kretsloppet kräver i första hand återvinning när det inte går med energiutvinning. Genom att förbränna vissa typer av avfall kan således mängden avfall som deponeras avsevärt reduceras, vilket är viktigt.

En av anledningarna till att tyskt avfall transporteras till Sverige är att kostnaderna för omhändertagande av avfall i Tyskland är betydligt högre än i Sverige. Avfallsskatteutredningen har nu i uppdrag att ta fram ett förslag till en skatt som skulle syfta till att minska mängden avfall som deponeras, vilket skulle kunna beröra slagg och aska från avfallsförbränning. En avfallsskatt skulle i detta fall kunna medföra att kostnadsskillnaden för omhändertagande av avfall mellan Sverige och Tyskland minskar.

Prot. 1995/96:53
9 februari

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:53
9 februari

Det finns uppgifter som tyder på att det avfall som exporterats är en sorteringsrest som inte går att återvinna. Uppgifterna är dock ännu inte bekräftade. Jag kommer att på nytt ta upp frågan med Angela Merkel för att höra hur man avser att lösa problemet. För svensk del är lösningen bl.a. att det måste bli dyrare att behandla avfall i kombination med att EU inför strängare regler för avfallstransporter. Jag kommer att driva på arbetet för att EU skall införa strängare regler.

Anf. 14 DAN ERICSSON (kds)

Herr talman! Jag vill tacka miljöministern för svaret.

Det var via informationstekniken, IT, som vi i en av våra databaser fick ett tips om den här hanteringen med transport av tyska sopor. Man hade reagerat på innehållet i den transport som man var chaufför för.

Jag fick det här tipset i början på januari. Efteråt har jag förstått att det funnits en viss uppmärksamhet kring detta också tidigare. Jag hade till en början svårt att tro på det här. Det verkade mycket märkligt att vi nu skall transportera sopor kors och tvärs genom Europa.

Vi undersökte detta, och till min förvåning upptäckte jag att uppgifterna var riktiga. Sopor är nu en stor vara som transporteras långa vägar genom Europa. Jag kan inte anse annat än att detta är en orimlighet och att det inte ligger i linje med en hållbar utveckling, med kretsloppssamhället eller med ett sunt förnuft.

Herr talman! Ju mer vi undersökte det, desto värre blev det. Det handlar inte bara om sorterade plasticsopor från det tyska dualsystemet. Det handlar också om träavfall och gummidäck. Exempelvis skickas tusentals ton gummidäck från Tyskland till Sverige för förbränning, som innebär utsläpp av svavel, bly och zink. Det avfall som är kvar efter denna förbränning, kolkummiaska, skickas sedan till Danmark. Först får vi hit ett avfall från Tyskland. Sedan gör vi ett nytt avfall som går till Danmark. Detta är tossigt. Det är faktiskt rena snurren. Jag tror att miljöministern håller med om det.

I min interpellation har jag ställt fyra frågor till ministern. Jag har i varierande grad fått visst svar. För det första har miljöministern förståelse för att tyska miljövännar är kritiska till avfallsexporten till Sverige. Hon säger i svaret att hon har varit i kontakt med den tyska miljöministern för att försöka reda ut situationen. Då blir man ju litet nyfiken. Vad menas med den här kontakten? Är det frågor som är ställda? Har det lämnats synpunkter? Har det framförts krav från miljöministern? Har det funnits någon egen uppfattning från svensk sida? Detta skulle jag vilja veta litet mer om i den fortsatta debatten. Vad handlar den kontinuerliga dialog om som tjänstemännen nu sysslar med på detta område? Det vore nog värdefullt om ministern ville vidareutveckla detta.

För det andra gäller det förbränningsfrågan och synsättet på kretsloppstänkandet. Här finns det olika grader. En del saker vet vi. Det är bra att vi förbränner så att avfallet kan användas i energisystemet. En del saker är mindre bra. Jag vill ta upp frågan om gummidäcken. Där finns återvinningsmöjligheten. Är det verkligen rimligt att vi med åtföl-

jande miljöfarliga utsläpp bränner dessa däck och i detta fall också importerar avfallet från Tyskland?

För det tredje gäller det min fråga om EU-nivå vad gäller minimi- och maximigränser för insamling av förpackningar och grad av återvinning. Ministerns svar är här något oklart, men det kanske är jag som inte riktigt förstår. Ministern säger att om en medlemsstat har tillräcklig kapacitet kan man ha högre återvinningskrav. Vad menas med detta? Kan man eller kan man inte gå längre än de gränser som är satta av EU? Här har jag fått olika besked. Ett besked är att det inte går. Ministern säger att det går under vissa förutsättningar. Jag skulle önska litet större klarhet.

För det fjärde väljer ministern på frågan om hur man skall baka in ett miljökostnadspris i en fraktkostnad att inte svara alls. Jag kan förstå det, eftersom det inte är någon enkel fråga. Men jag vill höra om miljöministern har någon tanke på hur vi ytterligare skall kunna internalisera, som det så fint heter, miljökostnaden även i frakten. Finns det någon ny tanke där?

Herr talman! Avslutningsvis vill jag i detta inlägg säga att jag tycker att det är bra att regeringen nu förbereder en avfallsavgift eller avfallsskatt. Det är något som vi kristdemokrater föreslog för över ett år sedan. När man hör litet grand av argumentationen från dem som bränner dessa sopor kan man konstatera, att om vi haft denna avfallsskatt inför i dag hade kanske problemet med import av tyska sopor inte funnits, och då hade vi sluppit den här debatten. Litet senfärdig kanske regeringen är även i denna fråga. Men det är bra att man nu förbereder detta. Miljöministern vet att hon på denna punkt också har kristdemokraternas stöd.

Anf. 15 KIA ANDREASSON (mp)

Herr talman! Jag tackar för svaret, miljöministern.

Svaret var: Jag skall göra allt inom EU för att försöka förhindra detta. Det tycker inte jag med min grundinställning är så tillfredsställande. Jag hade hoppats på att *Sverige* skulle kunna ta tag i detta och göra något med omedelbar verkan. Jag tycker att hela den här historien är helt fantastisk.

Jag fick veta detta av en privatperson, en lastbilschaufför som körde den här lasten gång på gång. Han körde stora laster av plast och *Grüne Punkt* – som han sade, men han förstod inte vad som var i plasten – ut till Axvalla där det dumpades på ett något fallfärdigt ställe, en gård. Den man som tog emot det var väldigt hemlighetsfull och ville inte säga någonting.

Att spåra hur det gick till var faktiskt ett detektivarbete med chaufförens hjälp och med en reporter från TV 4. Det var rena thrillern. Äntligen fick man fram hur det sköttes, och det var väldigt förvånande. Det mest förvånansvärda är att allt detta är tillåtet. Tekniska Verken i Linköping AB tycker att det är hel okej och dessutom att det är bra. Man tjänar pengar, och det är billigt, och man ämnar inte sluta med handeln med tyska sopor. Tvärtom tänker man fortsätta i framtiden också.

Prot. 1995/96:53
9 februari

**Fel! Okänt
växelargument.**

*Svar på
interpellationer*

Prot. 1995/96:53
9 februari

*Fel! Okänt
växelargument.*

Tekniska Verken säger att man har fått ett tillstånd av Koncessionsnämnden att förbränna en viss mängd, och det vill man utnyttja till bristningsgränsen. Eftersom vi i Sverige är duktiga på att få ned sopberget och själva ta hand om det genom sortering och på andra sätt, t.ex. lägga avfall i trädgården, säger Tekniska Verkens chef att man ändå måste ha in den kapacitet som man har tillstånd för, och då blir det industriavfall eller avfall från Tyskland eller från andra länder, bara det kommer. Dessutom tjänar man på det, och det är god ekonomi.

Det är det som stör mig. Politiker i Tyskland säger: Vi tycker inte om att man bränner det här avfallet, utan vi vill ha en helt annan sortering. Befolkningen i Tyskland vill också detta. Den har tagit sitt ansvar, och politikerna har en press på sig. Därför skall vi som är politiker i Sverige inte tillåta att Sverige tar emot avfallet och bränner det.

Dessutom är det kartlagt, som Dan Ericsson sade, att det blir slagg, och gifterna försvinner inte därför att man förbränner. Det är en väldigt dålig form. Man säger att mängden för deponin blir mindre. Men det blir koncentrerat i aska. Molekylsoporna försvinner inte, utan de finns kvar. Den askan kör vi sedan – vilket också är enastående – till Danmark. Där har man i sin tur andra restriktioner. Tekniska Verken vill inte lägga det som deponi, utan man vill ha det som fyllnadsmaterial för vägar. Här i Sverige har vi så höga krav att man inte får det. Men i Danmark är kraven lägre. Där tar man emot det som utfyllnadsmaterial för vägar. Det blir då billigare. För detta har de fått tillstånd. Är det Koncessionsnämnden som ger Tekniska Verken dessa tillstånd gång på gång? Detta avfall finns med på gröna listan, men man har även fått tillstånd att ta emot sådant avfall som finns på gula listan. Det krävs alltså tillstånd, vilket de också har fått. De har fått tillstånd för ganska mycket. De har också fått tillstånd av våra svenska myndigheter att frakta slagen till Danmark, vilket är mycket konstigt.

Det finns ramdirektiv i EU som säger att närhetsprincipen skall gälla. Dessa tycker jag att vi skall följa väldigt nog, och energiåtervinning skall ske i yttersta nödfall. Hela denna affär innehåller väldigt många komponenter.

Anf. 16 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Herr talman! Det finns några principer som jag tror att Dan Ericsson, Kia Andreasson och jag är överens om.

Den första principen är att man naturligtvis inte bör ha så många och långa transporter av sopor. Det är egentligen också EU:s grundläggande regel att varje land självt skall ta hand om detta. Detta har redan lyfts fram i EU, och Sverige kommer att tillhöra de länder som driver på för att se till att det också blir verklighet. En del i detta är det som Dan Ericsson pekar på i sin sista fråga i interpellationen, nämligen hur man inkluderar de olika kostnaderna för att se till att de långa avfalls-transporterna skall kosta mer. Som Dan Ericsson säger är detta komplicerat. Men jag tror att det är nödvändigt och att man skall arbeta för detta på EU-nivå. En diskussion har inletts, även om det inte finns några riktigt konkreta förslag ännu.

Den andra principen som jag tror att vi är överens om är att talet om ett kretsloppssamhälle handlar i första hand om återanvändning och i andra hand om återvinning. Men när det inte går att vare sig återanvända eller återvinna är energiutvinning bättre, vilket därmed kan förhindra att man i stället bränner annat material. Med energiåtervinning vinner man någonting med sopförbränningen. Då bör man använda rena material för förbränning. Det är den sortens material som lämpar sig för förbränning och energiutvinning, därför att då är det ju energiutvinning som är syftet.

Vårt problem är att vi fortfarande inte med säkerhet vet vad det är som har hänt i det fall som Dan Ericsson och Kia Andreasson tar upp. Innan Dan Ericsson läste om detta på Internet tog jag kontakt med den tyske miljöministern, eftersom vi hade fått uppgifter om att material som var avsett för återvinning i Tyskland skickades till Sverige för förbränning. Det finns också andra uppgifter som säger att detta inte är avfall som är avsett för återvinning utan avfall avsett för förbränning, och i Tyskland har man inte någon kapacitet för förbränning kvar. Därför har man valt att exportera avfallet för förbränning. Vilken version som stämmer vet vi alltså ännu inte. Det måste vi få bekräftat från Tyskland. Den kontinuerliga dialog som vi har fört med tjänstemännen handlar i första hand om att de tyska tjänstemännen har bett om mer information från Sverige om vilka uppgifter vi har i det här fallet. Jag räknar också med att snart få en bekräftelse från min tyske kollega på vad det är fråga om för avfall. Det är viktigt att Tyskland i huvudsak hanterar detta. I Tyskland har man kommit långt när det gäller att ta hand om sitt avfall, men detta visar att man inte har kommit så långt som man hade hoppats. Varje land bör ta hand om sitt eget avfall. Inriktningen för tyskarna måste vara att ta hand om sitt eget avfall, oavsett om det handlar om avfall för återvinning eller för förbränning, framför allt för att undvika transporter.

Dan Ericsson ställde sedan en fråga om de olika gränserna. EU har inga gränser när det gäller insamling utan gränser för återvinning. Man kan då alltså ha högre återvinningskrav, vilket vi har haft i Sverige på ett antal punkter. Men skälet till att man har haft dessa maximigränser, som kan se väldigt underliga ut, är bl.a. att man skall klara av att återvinna allt sitt avfall själv och att det inte skall bli som i detta fall, nämligen att avfallet skall exporteras för återvinning. Man skall alltså undvika detta genom att ha något slags minimi- och maximigränser. Tanken är att gränserna skall höjas i takt med att länderna bygger ut sin kapacitet för återvinning.

Herr talman! Jag tror som sagt var att vi är överens om principerna. När det sedan gäller den exakta frågan om det tyska avfallet är det i första hand tyskarna själva som måste lösa problemet. Vi är intresserade av att vara med, men det förutsätter att vi får en bekräftelse från Tyskland på vilken sorts avfall det handlar om i detta fall.

Anf. 17 DAN ERICSSON (kds)

Herr talman! Ministern försökte ändå besvara frågorna något utförligare, men det finns fortfarande en del oklarheter.

Prot. 1995/96:53
9 februari

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:53
9 februari

*Fel! Okänt
växelargument.*

För det första gäller det de långväga transportererna och det komplicerade i att finna metoder för att inkludera miljökostnaden. Ministern säger att det förs samtal om denna fråga i EU-sammanhang, som jag uppfattade det. Men då måste ni väl ha någonting med i bagaget i den diskussionen. Jag skulle nog vilja att ministern vore litet mer precis när det gäller i vilket forum samtalen förs och vad som tas upp från svensk sida i diskussionen om hur man skall få en rättvisande prisbild beträffande transportererna.

Herr talman! För det andra säger ministern att man fortfarande inte vet vad som har hänt när det gäller frågan om Tyskland men att man redan i december uppmärksammade den. Man väntar fortfarande på en bekräftelse på vad som är riktiga uppgifter. Eftersom detta uppmärksammades redan före nyår, har det nu snart gått en och en halv månad. Skall jag uppfatta svaret på frågan så att ni har ställt en fråga om hur saken förhåller sig, att ni inte har ställt några krav eller framfört några principiella uppfattningar om att den här typen av transporter inte kan vara i överensstämmelse med sunt förnuft? Om jag har uppfattat det rätt, så har ni ställt en fråga och väntar fortfarande på ett svar. Är detta riktigt uppfattat?

När det gäller EU:s krav på en gräns för återvinning säger ministern att vi kan ha högre återvinningskrav. Det har vi i Sverige också på en del produkter, som ministern säger. Men det finns en maximigräns. Jag fick inget besked om ministern verkar för att gränsen skall ändras. Ministern säger att det ligger i tanken att kraven skall höjas successivt. Men mot bakgrund av vad som nu händer, när tyskarna uppenbarligen inte längre klarar av att hantera sitt eget avfall, vore det väl rimligt att ministern drev frågan litet hårdare än vad som framskymtade i svaret. Man tycks vara nöjd med sakernas tillstånd och driver inte frågan.

Herr talman! En fråga lämnade ministern därhän, vilket jag kan förstå om hon saknar kunskap om den, nämligen förbränningen av däck. Hur ser ministern på detta? Är det verkligen rimligt att vi tar emot och förbränner däck från Tyskland för att sedan skicka avfallet till Danmark?

Anf. 18 KIA ANDREASSON (mp)

Herr talman! Det är förfärligt att man eldar tyska däck, vilket man bevisligen gör. Det finns uppgifter om att 15 000 ton däck eldas i Linköping. Det som stör mig är kraftvärmeverkschefernas inställning. De uttalar att de tycker att det är positivt och säger t.o.m. att de gör en god gärning för miljön. Det är deras inställning.

Jag tycker att miljöministern skulle ta dem i örat! I alla fall tycker jag att hon skall gå ut med information till dessa värmeverkschefer om att vi inte tycker att återvinningssystemet skall vara på det här viset. Vi skall inte hålla på och elda upp avfallet. Det är ju inte det som är det primära och det bästa.

Sedan gäller det kontrollen. Vi tillåter gråzoner. Det plastavfall som kommer på *Grüne Punkt*-märkta lastbilar är egentligen inte *Grüne Punkt*, utan det handlar om en gråzon. När tyska konsumenter slänger sitt *Grüne Punkt*-avfall, kommer det också in annat avfall i påsen, och

det är just detta andra avfall, som är inte är *Grüne Punkt*-märkt utan som är *Sortierrest*, som vi tar hand om. Egentligen tillhör detta gult avfall som man skall tillstånd för, men det hamnar på grön lista. Det är detta som gör det så krångligt.

De svenska kommunala värmeverken får, som jag sade innan, mycket mindre avfall. Skall de nu befästa sin inställning genom att ta emot avfall från andra länder eller genom att öka förbränningen av industriavfall är ju detta mycket alarmerande. Jag skulle vilja att miljöministern tar upp detta i sitt svar.

Anf. 19 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Herr talman! Jag skall försöka svara på de olika tekniska frågorna. Transportkostnaderna diskuteras i Technical Adaption Commity. Där diskuteras också mandatet att ändra bilagorna i avfallsdirektivet, och där finns möjligheten att påverka transportkostnaderna. Men det är som sagt var rätt komplicerat.

Dessutom har Sverige arbetat för att ändra EU:s transportförordning, så att vissa avfallsslag som i dag står på den gröna listan i stället lyfts upp till den gula listan. Det handlar naturligtvis också om att man skall kontrollera vad som ingår i exempelvis det gröna avfallet.

Dan Ericsson ansåg att han fick ett matt svar när det gällde återvinningsgränserna. Skälet är att höjda återvinningsgränser i just det här fallet inte skulle vara någon lösning. I det här fallet är problemet nästan det motsatta. Tyskland har högre återvinningsgränser än man har möjlighet att klara av. Framför allt har man inte anläggningar för att också klara energiutvinningen.

Trots detta avser Sverige att driva på, och har i flera sammanhang gjort det, för att gränserna skall höjas. Vi var ju inte medlemmar när direktivet antogs, men när olika avfallslagar senare har diskuterats, har Sverige hela tiden varit drivande för att det skall bli så höga gränser som möjligt. Vi har också väldigt tydligt markerat att varje land måste ha möjlighet att självt så långt möjligt gå i tåten för en så hög återvinning som det någonsin är möjligt.

När det gäller frågan om däck vill jag gärna kontrollera saken litet närmare – frågeställaren hann inte med det förut – innan jag direkt berör den.

Själva principen är vi överens om. Vi skall få ned transportererna. Vi skall ha ett kretslopp. Då återstår frågan om vad vi har sagt till våra tyska kolleger. Vi var relativt upprörda när vi hörde av oss till dem i december. Då hade vi fått uppgifterna att det var fråga om plastavfall som egentligen skulle gå direkt till återvinning som i stället brändes i Sverige. Det fanns väldigt tydliga signaler i det brevet om vad vi ansåg om den sortens export. Sedan har de tyska tjänstemännen hört av sig för att få fram så fullödlig information som möjligt.

Om Dan Ericsson anser att de tyska tjänstemännen och politikerna har agerat senfärdigt, får han väl be sina partikamrater i Tyskland att skynda på processen.

Anf. 20 DAN ERICSSON (kds)

Prot. 1995/96:53
9 februari

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:53
9 februari

*Fel! Okänt
växelargument.*

Herr talman! Det är klart att vi också försöker verka med de instrument vi har för att påverka våra systerpartier. Nu kan ju kanske inte precis kristdemokraterna i Tyskland jämföras med kristdemokraterna i Sverige. De har ju också kontakter med andra partier.

Det finns ett par saker som jag avslutningsvis vill ta upp. När det gäller däcks- eller gummifrågan, är det bra om miljöministern nu tar reda på fakta. Ju mer man rotade i detta, desto mer konstiga uppgifter fick man. Här ligger kanske både en och flera hundar begravda.

Det är bra om ministern tittar mer på detta. Det är ju faktiskt så att svenska miljömyndigheter har vetat om det. Då är det rimligt att miljöministern, som ytterst har ansvaret, undersöker saken. Detta kan inte vara en rimlig hantering, och det vore kanske bra om ministern sade det.

Jag vill också ta upp detta med att tyskarna producerar mer avfall än vad man klarar av. Det är väl rimligt att ministern i kontakterna skickar mycket tydliga signaler; så här kan det inte vara. Precis som ministern sade, måste varje land klara av att hantera sitt eget avfall. Jag vet inte hur de tyska planerna för utbyggnad av avfallssystemet ser ut, men från svensk sida måste vi skicka tydliga signaler om att detta inte är acceptabelt. Detta måste man hantera på egen hand.

Jag hoppas att ministern får ett besked från Tyskland om hur det ligger till. Ligger det till på det sätt som vi tror, och som vi tycker är felaktigt, så hoppas jag att ministern arbetar aktivt för att förändra det, så att vi får stopp på denna typ av transporter. Jag hoppas också att hon skickar ut den tydliga signalen till dem som sysslar med detta i Sverige, att det inte är en bra verksamhet. Sedan hoppas jag att ministern snabbt lägger fram ett förslag till deponiskatt. Det kan faktiskt vara ett sätt att lösa detta.

Anf. 21 KIA ANDREASSON (mp)

Herr talman! Detta är inget lätt problem. Dan Ericsson säger att lösningen skall vara en deponiskatt. Men av detta exempel tycker jag faktiskt att man kan se att en deponiskatt också kan leda till att man i ökad utsträckning väljer förbränning. I vissa kommuner finns det indikationer på att man säger att det är bättre att förbränna om det blir dyrt med deponi. Man kan tjäna på det. Det ekonomiska systemet blir lättare. Detta är alltså inga lätta frågor. Vi måste se till att det inte blir på det viset, därför att jag tycker inte att det vore mycket bättre.

Det som också bekymrar mig är hur det skall gå med det svenska producentansvaret. Vi ser att plastproducenterna inte kan ta ansvaret för förpackningarna. Det finns plaster som man inte kan återvinna osv., och det är väldigt dyrt.

I Tyskland har företag gått samman och försökt få en anläggning för krackning av 300 000 ton blandat plastavfall per år, men nu har dessa planer och detta bygge ställts in. Anläggningen kunde inte garanteras tillräckligt med plast beroende på att det skulle bli ganska dyrt att lämna plast på detta ställe. Men om vi tar emot och förbränner plast, och om andra länder gör det, förhindrar det utvecklingen mot att hitta bättre lösningar – som just krackningsanläggningar osv. Dessa lösning-

ar kräver mycket kapital. Därför måste det bli kontroll och strängare krav.

Prot. 1995/96:53
9 februari

Anf. 22 Miljöminister ANNA LINDH (s)

Herr talman! Syftet med deponiskatten är att vi skall minska sopberget och att det skall bli dyrare att hanterat sopor. Deponi är dock det allra sämsta alternativet. Först kommer återanvändning, sedan återvinning och sedan energiutvinning. Så långt vinner man ju ändå något. Deponi är det allra sämsta.

När det gäller återvinning av plaster är det ett viktigt inslag att vi i Sverige har givit ett uppdrag för att få fram ett system för märkning av plaster. Detta menar vi är mycket viktigt, bl.a. med tanke på frågan om hur man skall hantera plaster ur återvinningssynpunkt.

När det gäller däck kan jag inte komma med någon omedelbar reaktion. En känsla man får är dock att däck är ett område som borde flyttas från den s.k. gröna listan till den s.k. gula listan i EU. Det skulle åtminstone minska risken för den här sortens problem.

Jag är övertygad om att vi är överens i fråga om principerna. Vi skall ha så få transporter av sopor som möjligt. Vi skall också se till att vi har ett fungerande kretslopp med i första hand återanvändning, i andra hand återvinning, i tredje hand energiutvinning och först i fjärde hand deponi. Jag kommer att arbeta för detta gentemot EU. Jag kommer också att framföra det till den tyska miljöministern. Jag hoppas att också Dan Ericsson och Kia Andreasson använder sina partikontakter i Tyskland så att vi hjälps åt med att se till att problemen löses där de har uppstått, alltså i Tyskland.

Överläggningen var härmed avslutad.

*Svar på
interpellationer*

8 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Motioner

1995/96:K23–K25 till konstitutionsutskottet

1995/96:Kr1–Kr5 till kulturutskottet

1995/96:Kr6 yrk. 1 och 3 till kulturutskottet
yrk. 2 till utbildningsutskottet

1995/96:Ub7 yrk. 1, 2 och 4 till utbildningsutskottet
yrk. 3 till kulturutskottet
yrk. 5 och 6 till socialförsäkringsutskottet

1995/96:Ub8 till utbildningsutskottet

1995/96:Ub9 yrk. 1, 2, 4–6 och 11 till utbildningsutskottet
yrk. 3 till socialförsäkringsutskottet
yrk. 7–10 till kulturutskottet

1995/96:Ub10 yrk. 1 till kulturutskottet
yrk. 2, 4, 5 och 7 till utbildningsutskottet
yrk. 3 och 6 till socialförsäkringsutskottet

1995/96:Ub11 till utbildningsutskottet

Prot. 1995/96:53
9 februari

1995/96:Jo16 yrk. 1 till socialförsäkringsutskottet
yrk. 2 och 3 till utbildningsutskottet
yrk. 4 till näringsutskottet
yrk. 5–9 till jordbruksutskottet
1995/96:A11 och A12 till arbetsutskottet
1995/96:Sf9–Sf19 till socialförsäkringsutskottet
1995/96:L24–L27 till lagutskottet
1995/96:K20–K22 till konstitutionsutskottet

9 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades
Lagutskottets betänkande
1995/96:LU17 Ändring i lagen om Sveriges allmänna hypoteksbank

Kulturutskottets betänkanden
1995/96:KrU7 Språkvård
1995/96:KrU8 Kulturmiljöfrågor
1995/96:KrU9 Forskningsinformation m.m.

Jordbruksutskottets betänkanden
1995/96:JoU9 Vatten- och luftvård
1995/96:JoU13 Avfallshantering
1995/96:JoU14 Djurskydd m.m.

10 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 8 februari

1995/96:80 av *Elver Jonsson (fp)* till arbetsmarknadsministern
Situationen på arbetsmarknaden

den 9 februari

1995/96:81 av *Chatrine Pålsson (kds)* till socialministern
Mammografiscreening

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 13 februari.

11 § Anmälan om skriftliga frågor

Anmälades att följande skriftliga frågor framställts

den 8 februari

1995/96:279 av *Ingrid Näslund (kds)* till utrikesministern
EU och religionsfriheten

1995/96:280 av *Marie Granlund (s)* till arbetsmarknadsministern
Transportstödet

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 13 februari.

12 § Kammaren åtskildes kl. 10.01.

Förhandlingarna leddes av tredje vice talmannen.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Barbro Nordström

Prot. 1995/96:53
9 februari

***Fel! Okänt
växelargument.***

Innehållsförteckning

1 § Utökning av antalet suppleanter i trafikutskottet.....	1
2 § Val av extra suppleant i trafikutskottet	1
3 § Ledighet.....	1
4 § Meddelande om frågestund	1
5 § Svar på interpellation 1995/96:48 om yttrandefriheten	2
Anf. 1 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)	2
Anf. 2 STEN ANDERSSON (m)	3
Anf. 3 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)	4
Anf. 4 STEN ANDERSSON (m)	5
Anf. 5 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)	5
Anf. 6 STEN ANDERSSON (m)	5
Anf. 7 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)	6
6 § Svar på interpellation 1995/96:49 om miljöskyddsavgif- ter	6
Anf. 8 Miljöminister ANNA LINDH (s)	6
Anf. 9 KIA ANDREASSON (mp)	7
Anf. 10 Miljöminister ANNA LINDH (s)	8
Anf. 11 KIA ANDREASSON (mp)	8
Anf. 12 Miljöminister ANNA LINDH (s)	8
7 § Svar på interpellationerna 1995/96:53 och 64 om handel med avfall över nationsgränserna	8
Anf. 13 Miljöminister ANNA LINDH (s)	8
Anf. 14 DAN ERICSSON (kds)	10
Anf. 15 KIA ANDREASSON (mp)	11
Anf. 16 Miljöminister ANNA LINDH (s)	12
Anf. 17 DAN ERICSSON (kds)	13
Anf. 18 KIA ANDREASSON (mp)	14
Anf. 19 Miljöminister ANNA LINDH (s)	15
Anf. 20 DAN ERICSSON (kds)	15
Anf. 21 KIA ANDREASSON (mp)	16
Anf. 22 Miljöminister ANNA LINDH (s)	17
8 § Hänvisning av ärenden till utskott	17
9 § Bordläggning.....	18
10 § Anmälan om interpellationer	18

1995/96:80 av <i>Elver Jonsson (fp)</i> till arbetsmarknadsministern.....	18
Situationen på arbetsmarknaden.....	18
1995/96:81 av <i>Chatrine Pålsson (kds)</i> till socialministern.....	18
Mammografiscreening	18
11 § Anmälan om skriftliga frågor.....	19
1995/96:279 av <i>Ingrid Näslund (kds)</i> till utrikesministern.....	19
EU och religionsfriheten	19
1995/96:280 av <i>Marie Granlund (s)</i> till arbetsmarknadsministern.....	19
Transportstödet	19
12 § Kammaren åtskildes kl. 10.01.	19

Prot. 1995/96:53
9 februari
